

โดยนางสาวอาชีนี ปัทมะสุคนธ์ ผู้ช่วยเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

จากสถานการณ์ตลาดหุ้นไทยปัจจุบัน ธุรกิจการขายชอร์ต (Short selling) และการใช้คอมพิวเตอร์ส่งคำสั่งซื้อขาย (Program Trading) ซึ่งมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น กลายเป็นหนึ่งในหัวข้อได้รับการกล่าวขานถึงอย่างมาก และชวนให้สงสัยเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคระหว่างกลุ่มผู้ลงทุน รวมถึงผลกระทบต่อตลาดหุ้นไทยในภาพรวม

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้เล็งเห็นถึงความเร่งด่วนในการกำกับดูแลให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม และเท่าเทียมในตลาดทุน เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นตลาดหุ้นไทยผ่านมาตรการ “ป้อง ปราม ปราบ” ที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้ประสานและทำงานร่วมมือกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “จึงออกมาเป็นมาตรการที่ดำเนินการร่วมกัน ในการขับเคลื่อนแนวทางการกำกับดูแล Short Selling และ Program trading ที่ต้องดำเนินการควบคู่กัน” เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และลดผลกระทบที่มีต่อตลาด เพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดธุรกรรมขายชอร์ตในปริมาณมากเกินไป

สำหรับแนวทางการปรับปรุง Short selling ซึ่ง ก.ล.ต. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล ได้ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์ฯ เร่งผลักดันในช่วงที่ผ่านมา โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มกลไกสร้างความเชื่อมั่นในการซื้อขาย เช่น

(1) การเพิ่มเงื่อนไขคุณภาพหุ้นที่สามารถ Short Selling โดยตลาดหลักทรัพย์ฯ กล่าวคือ หุ้นที่สามารถ Short Selling ได้จะต้องมีมูลค่าการซื้อขายในตลาด (Market Capitalization) เป็น 7,500 ล้านบาท จากเดิม 5,000 ล้านบาท และมีสภาพคล่องของหุ้น โดยพิจารณาจากปริมาณการซื้อขายหมุนเวียนเฉลี่ยต่อเดือน (monthly turnover) ไม่ต่ำกว่า 2% จากเดิมไม่ได้กำหนด ซึ่งคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในไตรมาสที่ 2 ของปีนี้

(2) การปรับปรุงเกณฑ์ซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ (trading rules) กรณี Short selling เพื่อจำกัดความผันผวนของราคาหลักทรัพย์ (ตลาดหลักทรัพย์ฯ อยู่ระหว่างดำเนินการ) โดยปรับการใช้ราคาขายชอร์ตที่ต้องสูงกว่าราคาซื้อขายครั้งสุดท้าย (Uptick rule) กับทุกหลักทรัพย์ โดยจะมีผลใช้บังคับในไตรมาส 2 ของปีนี้ และการเปิดเผยยอดขายชอร์ตค้างรายวัน (Outstanding short position) ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ดำเนินการแล้ว โดยเปิดเผยเป็นรายวันผ่าน SET website ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2567

รวมทั้งการปรับปรุงแนวทางการส่งคำสั่งซื้อขายผ่าน Program trading และการส่งคำสั่งด้วยความเร็วสูง (HFT) เพื่อติดตามคำสั่งที่ไม่เหมาะสม เช่น การกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของคำสั่งซื้อขายก่อนที่จะสามารถแก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งนั้นได้ (Order resting time) เพื่อป้องกันคำสั่งใส่ถอนถี่เกินไป (spoofing) นอกจากนี้ บริษัทหลักทรัพย์ และลูกค้าที่ใช้ HFT และใช้ SET Colocation ต้องขึ้นทะเบียน โดยคาดว่าจะเริ่มภายในไตรมาส 2 ปี 2567

แนวทางการใช้มาตรการ Uptick rule จะดำเนินการควบคู่ไปกับ Order resting time จะช่วยให้ลดช่องว่างระหว่างกลุ่มผู้ลงทุนที่ “ใช้” กับ “ไม่ใช้” Program trading ในการส่งคำสั่งซื้อขายให้แคบลง ซึ่งมองว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ อาจปรับเกณฑ์ขั้นต่ำให้เข้มหรืออ่อนได้หากสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ ก.ล.ต. ยังมีเป้าหมายเพื่อป้องกันการขายชอร์ตไม่เป็นตามเกณฑ์ (Naked short selling) ซึ่งเป็นธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยเพิ่มคุณภาพการทำหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจตัวกลาง (บล.) และ ผู้เก็บรักษาทรัพย์สิน (Custodian) เพื่อเป็นการเพิ่มกระบวนการกลั่นกรองตรวจสอบธุรกรรมของลูกค้า เช่น เพิ่มการทำหน้าที่ผู้เก็บรักษาทรัพย์สิน (Custodian) ในฐานะ Gatekeeper (TSD) โดยให้ Custodian แจ้งวัตถุประสงค์การโอน เพื่อตรวจสอบการทำรายการยืม และเพิ่มการทำหน้าที่ตรวจสอบของ บล. โดยให้มีการทำความรู้จักกระบวนการของลูกค้ำ (Know Your Process: KYP) กรณีลูกค้ำที่เป็น บล.ต่างประเทศ เพื่อให้ลูกค้ำทราบ/เข้าใจหลักเกณฑ์ และสื่อสารให้ลูกค้ำในชั้นต่อไป การกำหนดข้อตกลงให้ บล. ไล่เบี่ยค่าปรับลูกค้ำได้ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการเปิดรับฟังความเห็น (hearing) เพื่อให้ บล. เป็นแนวทางปฏิบัติ

สำหรับมาตรการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ก.ล.ต. ได้ดำเนินการภายใต้ผลการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งในต่างประเทศมีเครื่องมือกำกับดูแลตลาดทุนจำนวนมากและแตกต่างกัน โดย ก.ล.ต. หรือร่วมกับตลาดหลักทรัพย์เพื่อพิจารณามาตรการที่เหมาะสมกับตลาดทุนไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน **เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันแก่ผู้ลงทุนทุกกลุ่ม โปร่งใส และตรวจสอบได้**

*****